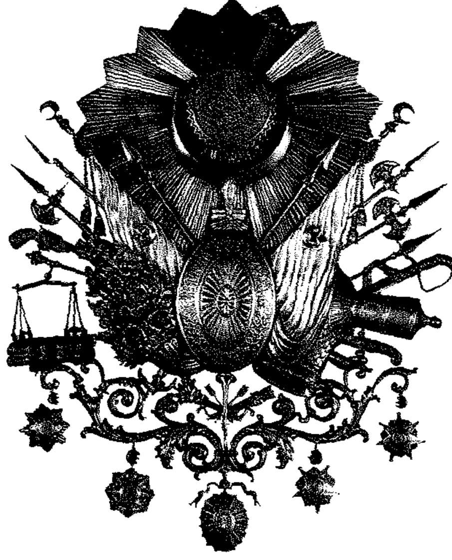

84068

TÜRKLER

11

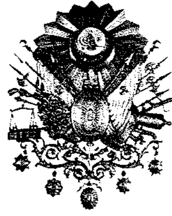
EDİTÖRLER

HASAN CELÂL GÜZEL

PROF. DR. KEMAL ÇİÇEK

PROF. DR. SALİM KOCA

TÜRKİYE YAYINLARI

Şiir Sanatının İmparatoru: Bir Şair Olarak Muhteşem Süleyman

PROF. DR. TALAT SAİT HALMAN
Bilkent Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi / Türkiye

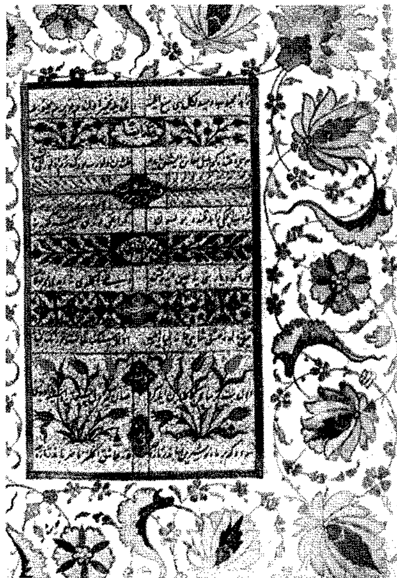
Çeviren: Cemal Bayak

Giriş

Muhteşem Süleyman kalem ve kılıcın her ikisine de hükm eden yaratıcı bir fatihdi. Vefat ettiğinde kendinden önceki hükümdarların hepsininkinden daha geniş bir ülke ve Osmanlı sultanlarının hepsininkinden daha çok şiir bırakmıştı. Yaklaşık iki yüz yıldır gelişmekte olan Osmanlı şiiri onun saltanatı döneminde onun himayesi ve bu devrin canlı kültürel ortamı sayesinde klasik döneminin zirvesine ulaştı. Bu onun saltanatını taçlandıran bir başarıydı.

Sultan Süleyman kendisinden bazı şiirlerinde haklı bir gururla geniş toprakların, denizlerin ve toplumların hükümdarı olarak bahseder. Onun "dünya fatihi" olarak duruşu 16. yüzyılın ilk yarısından beri sürmekteydi. Avrupalılar onun selefleri ve halefleri hakkında tarafsız veya küçük düşürücü terimler kullanmakla beraber "Büyük Türk" ünvanını sadece Sultan Süleyman için kullanmışlardır. Türklerin "Kânûnî" ünvanını verdikleri ve vermeye devam ettikleri hükümdara ve onun görkemli devrine Avrupalılar hayranlıklarını "Muhteşem Süleyman" diye hitap ederek göstermişlerdir.

Sultan Süleyman'ın saltanatı dönemi (1520-1566) dünyanın gördüğü en geniş imparatorluklardan birinin meydana gelişini müjdeledi. Bugünkü Türkiye, Rusya, Gürcistan, Makedonya, Bosna, Hırvatistan, Sırbistan, Yemen, Kıbrıs, İran, Irak, Suriye, Kuveyt, Ürdün, İsrail, Suudi Arabistan, Lübnan, Mısır, Libya, Tunus, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Arnavutluk ve diğer bazı devletlerin toprakları Osmanlı İmparatorluğu'nun hakimiyetindeydi.

Muhibbî Divanından

Sultan Süleyman hükümdarlığı devrindeki bu güçlü imparatorluk aynı zamanda klasik Osmanlı sanat ve mimarisinin de en büyük başarılarını sergiledi. Mimarbaşı Sinan, Sultan Süleyman ve onun aile ferdleri için cami mimarisinin en güzel örneklerinden biri olan Süleymaniye Camii de dahil birçok gösterişli bina inşa etti. Hat, Karagöz, seramik, dokumacılık, tezhip, müzik ve diğer sanatlar da bu dönemde büyük gelişme gösterdi. Sarayda çalışan veya seferlerde orduyla Sultan Süleyman'la beraber giden sanatkarlar birçok etkileyici minyatür albümleri meydana getirdiler. Sultan ve diğer yüksek mevkili şahsiyetlerin desteği ile tarihçi, din ve bilim adamları tarafından önemli birçok eser kaleme alındı.

Sultan Süleyman kanun ve adalet hakkında büyük bir ilgi sahibiydi. Osmanlı adalet sistemi onun teşviki ile yeni kanunların hazırlanması ve mevcut olanların yeniden düzenlenmesi ile en etkili dönemine erişti. O bizzat, bazan at üzerinde, muhakemede bulundu ve halka adalet dağıttı. Bir komutana gönderdiği olağanüstü bir fermanda adalet hakkındaki görüşlerini berrak bir dil ile ifade ediyordu:

"Her fazilet adaletten meydana gelir. Adaletli olmayan bir kişinin her davranışı zararlı bir harekettir. Çevrendeki görevlilerin mevcudiyeti ile aldanma ve mal toplama hırsı olan bir kişiyi hiçbir mevkiye tayin etme, çünkü Allah'ın bana emanet ettiği halka zulm edenler onlardır. Sana emanet ettiğim asker ve halk içindekilerden gençleri kendi çocuğun yaşlıları kendi baban ve akranlarını kardeşlerin gibi davran"

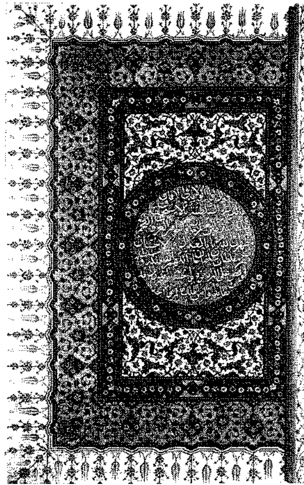
Sultan Süleyman devrinde şiir çok büyük adımlarla gelişti. Önde gelen Osmanlı tarihçilerinden Joseph

von Hammer-Purgstall bu devrin Osmanlı şiirinin en önemli gelişme çağını temsil ettiğini yazmaktadır. 20. yüzyılın başlarında yayınlanan İngiliz doğu bilimci E. J. W. Gibb altı ciltlik History of Ottoman Poetry (Osmanlı Şiiri Tarihi) isimli eserinde bu dönemin "önceki dönemlere üstünlüğü" ifade edilmekte ve bu düşünce "Osmanlılarda bile hiçbir dönemde şiire Sultan Süleyman'ın devrindekinden daha fazla bir teşvik verilmemişti" şeklinde ortaya konulmaktadır.

Klasik Osmanlı şiirinin en büyük şahsiyetlerinden ikisi, Fuzûlî ve Bâkî, Sultan Süleyman'ın saltanatı devrinde yaşamışlardır. Bâkî şairliğinin erken dönemlerinden itibaren Sultan Süleyman tarafından beğenilmiş ve ödüllendirilmiştir. Onun Sultan Süleyman'ın 1566'da ölümünden sonra yazdığı mersiye, divan şiiri geleneğinin en güzel mersiyesi olarak kabul edilmektedir.

Sultan Süleyman'ın sarayına aldığı şairlerden zarif gazellerin sahibi Hayâlî'nin kendine has imtiyazlı bir konumu vardı. Diğer bir büyük şair Zâtî her ne kadar padişahın sarayına davet edilen şairlerden değildiyse de hayatını buradan aldığı maddi destekle sürdürmüştü. Yahya Bey de rakibi Hayâlî gibi Sultan Süleyman'a yakın bir şair ve asker olarak onun seferlerine katıldı.

Muhibbî Divanından Zahriye sayfası

Muhteşem Süleyman, Gibb'in de ifade ettiği gibi, "Birçok güzel şiir kaleme aldı ve edebiyat, sanat ve bilime desteğini sürdürme konusunda Osmanlı hanedanının onurlu geleneklerinin nasıl sürdürüleceğini iyi biliyordu." Şiiri sevmesi ve ona ilgi göstermesi yönüyle diğer Osmanlı hanedanı üyelerinden farklı değildi. Osmanlı padişahlarının üçte ikisi ve birçok şehzade ve sultan (padişah kızı) şiirle uğraşmışlardı. Bizansı yenen Sultan Mehmet II başarılı bir şairdi. Sultan Süleyman'ın babası Avrupalıların "Acımasız Selim" adını verdikleri Sultan Selim de üç dilde şiirleri bulunan şair ruhlu bir padişahtı. Farsça şiirleri sağlam yapılı ve etkileyicidir. Ona ait olarak olarak bilinen en meşhur beyit bir hükümdar olarak aşk karşısındaki çaresizliğini dile getirir:

Şîrler pençe-i kahrımda olurken lerzân
Beni bir gözleri âhûya zebûn etti felek

Sultan Süleyman'ın şehzadelerinden beşi şiirle meşgul oldular. Bunlardan Selim'e karşı giriştiği taht mücadelesini kaybeden Bâyezîd Osmanlı hanedan geleneğinin en talihsiz şairlerinden biriydi. Babasının ölümünden sonra tahta çıkan Selim II Türk edebiyatı tarihçilerinin önde gelenlerinden bazılarına göre Osmanlı hanedanının şairlerinin en zariflerinden biridir. Gibb, Yavuz Sultan Selim'i daha büyük bir şair olarak kabul etmekle beraber torunu Selim II'nin "padişah şairlerin belki de en zarifi" olduğunu ifade etmektedir.

Sultan Süleyman klasik, Osmanlı şiirinin en büyüklerinden olarak görülmeyecek olsa da kendini şiirde kanıtlama başarısını gösteren dikkate değer bir şairdir. Sınırlı sayıda mükemmel gazel ile geleneksel formlarda düzinelerce iyi tertip edilmiş manzume geride bırakmıştır. Şiirde *Muhibbî* mahlasını kullanmaktadır. (Gibb bunu İngilizce'ye gereğinden fazla kelime kelimesine bağlı kalarak "Friendly" (arkadaşça) şeklinde çevirmekteyse de gerçek ve sembolik, mistik anlamda "Lover" (âşık) olarak tercüme edilebilir. Gibb'in onun sanatını değerlendirmesi kanımca tamamen tarafsızdır, "Onun şiirinin en önemli özelliği çağdaşlarının birçoğunda olduğu üzre sadece kelimelerin zerâfeti değil duyguların içtenliğinin açık bir dille ifade edilmesidir ve okurken bu şiirler bizi, huzurlu mütevazi tonuyla, son derece etkilemektedir."

Aşk-ı câmın nûş eden bir nice bed-nâmîleriz
Hûblar tasvîrini dilde yazar nâmîleriz

Derdi tek kudret bilür bir nice ummânîleriz
Lâübâlî pâk meşrep biz Süleymânîleriz

Sâkî-i gül-çehre destinden kadeh nûş eyleriz
Giceler tâ subha dek bülbül ünün gûş eyleriz

Gülşen-i dehr içre bununla gönül hoş eyleriz
Lâübâlî pâk meşreb biz Süleymânîleriz

İçtiğim rûz-i ezelde çün mahabbet câmıdır
Ol sebepden tevsen-i dilde bu aşkın râmıdır

Dostlar olmak melâmet âşıkın çün kârıdır
Lâübâlî pâk meşreb biz Süleymânîleriz

Çün müselmândır gözi niçin ider yağma-yı dil
Kâfir-i bed-mestin olur hâli işi kibr ü kîn

Her ne cevri var ise kılsın bize ol nâzenîn
Lâübâlî pâk meşreb biz Süleymânîleriz

Zâhidâ inkâr edüp çün dime aşkın mezhebi
Pîr-i nâ-puhte kaçan idrâk eder bu meşrebi

Câm-ı zer destimdedir bir elde dilber gabgabı
Lâübâlî pâk meşreb biz Süleymânîleriz

La'l-i nâbın yâdına mesken kılup meyhâneler
Rûz u şeb elden komayıp nûş edüp meyhâneler

Na'ralardan âlemi dolduranlar mestâneler
Lâübâlî pâk meşreb biz Süleymânîleriz

Çünkü su üzre urulmuştur binâsı âlemin
Fikrini devşir nazar kıl hâli nolmuştur Cem'in

Çün devâsı aşk u işrettir Muhibbî her gamın
Lâübâlî pâk meşreb biz Süleymânîleriz

Beşerî ve ilâhî aşk klasik Türk şiirinin en önde gelen konusudur ve Sultan Süleyman'ın şiir sanatının belkemiğini teşkil eder. Onun beyitleri tasavvufi tutkunun zirvesindeki Allah aşkının methedilmesinden beşeri aşka, erotizm de dahil, kadar uzanır. Sultan Süleyman'ın ruh hali çok çeşitlidir, çaresiz, umutlu, karamsar, neşeli, üzüntülü, şakacı, mütevazi, şehvetli, mazoşist, narsist.

Aşk ile sahrâlara düştüm yürür âvâreyim
Çâresiz derde sataştım âh ile bîçâreyim
Cürm ü isyânım başımdan aştı yüzü kareyim
Pâdişâhım sen dururken ben kime yalvareyim

Nefs elinden âh kim cân u dilim şermendedir
Her günâh etmek cihân içinde cümle bendedir
Lîk ihsân ü sehâ cûd u kerem hep sendedir
Pâdişâhım sen dururken ben kime yalvareyim

Gerçi kim dünyâda gördüm mihnet ü derd ü cefâ
Yerine her birinin lâkin erişti bin safâ
Derdi sendendir Muhibbî'nin yine sensin devâ
Pâdişâhım sen dururken ben kime yalvareyim

* * *

Dest-rest bulmuş iken yârin leb-i mercânın öp
Geh yüzüne sür yüzün geh dîde-i fettânın öp

Var imiş başında devlet çünki erdin pâyine
Ağzına alıp lebin bir kez ol âdem cânın öp

Yokdurur sükkerde lezzet vardurur ol bâdede
Sür yüzünü sâkînin ayağına dâmânın öp

Dest-bâzî eyler iken sal kolunu boynuna
El urup anber bene ebrû-yi müşk efşânın öp

Vermiş iken Hakk sana bil ey Muhibbî kadrini
Gabgabânı okşayıp geh geh leb-i handânın öp

* * *

Kâmetin ey serv-kad her dem kıyâmettir bana
Bilmezem aşk içinde bu ne hâlettir bana

Gâh cevr eder gözün ey mâh-rû gâhî kaşın
Çünki senden erişe sehm-i sa'âdettir bana

Kapusunda bana'hâr olsun' demiş ol dilberim
Anı zillet sanmanuz aynı inâyettir bana

Çeşm ile hûnî gözün öldürmek isterse beni
Hamdü lillâh istediğim çün şehâdettir bana

Sâye-i kaddinde hoş geçmek Muhibbî'ye yeter
Sensizin bu şâh-ı tûbâ hak bu devlettir bana

* * *

Ne hicre var nihâyet ne hod bu cevre gâyet
Öldürse râzı gamzen etmeye dil şikâyet

Bir kıssadır mutavvel zülfünle derdim ey dost
Tâ haşre dek denilse denmeye bu hikâyet

Gamzen oku gelelden sanma cerâhat oldu
Buldu murâdını dil cân oldu dahi râhat

Evvel gönül alırlar sonra cefâ kılurlar
Meh-rûlar içre ey dil olmuş ezel bu âdet

Kapımda itlerimden kimdir demiş bize yâr
Ömrü çok olsun etmiş yine bize ri'âyet

Yağmaya verdi küllî dil mülkünü Muhibbî
Gam leşkerini gelip âh eyledi anı gâret

* * *

Sevdiğimi bilicek hiç yüzüme bakmaz habîb
Bu mukarrerdir ölümlü hastaya varmaz tabîb

Ney gibi bel bağladım efgâna her dem subh u şâm
Her gice tâ subh olunca inlerim ben andelîb

Ne acebdir şevk ile ger yanar ise cân u dil
Çünki ben pervâneyim yanmak bana olmaz acîb

Yâri gözler dembedem kıble-nümâdır gözlerim
Fâide yok çün ezelden bana olmadı nasîb

Ey Muhibbî çerh-i gaddârın elinden âh u vâh
Çünki dilber vâsıl olmaz bâri helvâ-yı karîb

Sultan Süleyman'ın şiirlerinin birçoğu hanımı Hürrem'e olan aşkı gibi özel hayatına ait konularla ilgilidir. Onun en çok bilinen şiirlerinden birisi Hürrem'e gönderdiği aşk mektubudur:

Celîs-i halvetim varım habîbim mâh-ı tâbânım
Enîs-i mahremim varım güzeller şâhı sultânım

Hayâtım hâsılım ömrüm şarâb-ı Kevserim Adnim
Bahârım behcetim rûzum nigârım verd-i handânım

Neşâtım işretim bezmim çerâğım neyyirim şem'im
Turunc u nâr u nârencim benim şem'-i şebistânım

Nebâtım şekkerim gencim cihân içinde bî-rencim
Azîzim yusûfum vârım gönül mısrındaki hânım

Stanbulum Karamanım Diyâr-ı mülket-i Rûmum
Bedahşânım u Kıpçağım u Bağdâdım Horasânım

Saçı varım kaşı yayım gözü pür-fitne bîmârım
Ölürsem boynuma kanım meded hey nâ müselmânım

Kapında çünki meddâhım seni medhederim dâim
Yürek pür-gam gözüm pür-nem Muhibbî'yim ü hoş hâlim

Şiir formunda yazılan meşhur mektuplaşmalardan birisinde Sultan Süleyman ile onun "âsî oğlu" Şehzâde Bâyezîd birbirlerini etkilemeye çalıştılar.

Ölümünden en az sekiz yıl önce Sultan Süleyman kendisinden sonra "itaatkâr oğlu" Selim'in tahta geçmesine karar vermişti. Daha genç oğlu Bâyezîd buna isyan etmiş ve Selim ile kendisinin mağlubiyetiyle biten kanlı bir savaşa girişmişti.

Bâyezîd daha sonra babasına manzum bir mektup göndererek kendisinin yanlış bir davranışı olmadığını söyleyerek af dilemiş, Sultan Süleyman da aynı vezinle manzum bir mektupla bunu cevaplamıştı. Bu mektupla Sultan Süleyman aslında resmen affettiği ifade edilmekle beraber Bâyezîd'in düşmanlarının tuzakları sonucu onun bu emri eksiksiz bir şekilde ulaştırılmadığı için Bâyezîd ve dört oğlu idam edilmişlerdi.

Kanunî'nin önünde müzisyenler, (Süleymanname Arifi, 1558)

Aşağıdaki kısımlardan ilki Bâyezîd'in mektubundan diğeri Sultan Süleyman'ın cevabındandır:

Ey serâser âleme sultân Süleymânum baba
Tende cânım cânımın içinde cânânım baba
Bâyezîdine kıyarmısın benim cânım baba
Bî-günâhım Hak bilir devletli sultânım baba

Bu meseldür söylenür kim kul günâh etse nola
Bâyezîd'in suçunu bağışla kıyma bu kula
Bî-günâhım Hak bilir devletli sultânım baba

* * *

Ey demâdem mazhar-ı tuğyân u isyânım oğul
Takmayan boynuna hergiz tavk-ı fermânım oğul
Ben kıyarmıydım sana ey Bâyezîd Hân'ım oğul
Bî-günâhım deme bârî tevbe kıl cânım oğul

Tutalım iki elin başdan başa kanda ola
Çünki istiğfâr edersin biz de afv etsek nola
Bâyezîd'im suçunu bağışlarım gelsen yola
Bî-günâhım deme bârî tevbe kıl cânım oğul

Osmanlı şiirindeki birçok olayı tarih beyitleri ile (bu beyitleri oluşturan harfleri rakam karşılıklarının toplamı ile olayın tarihini) tesbit etme geleneğini Sultan Süleyman da sürdürmüş ve çok sevdiği oğlu Şehzade Mehmed'in 1543'te hastalanarak ölümü üzerine yazdığı mersiyenin son mısra'ı, "Şehzâdeler güzîdesi Sultan Mehemmed'in rakam değeri ile onun ölüm yılını, hicri tarihe göre, göstermektedir.

Muhibbî Divanından Halkari bir sayfa 1566

Sultan Süleyman'ın beyitlerinden bazıları halkın konuşma esnasında kullandığı bir darbımesel haline gelmiştir. "Herkesin maksûdu bir ammâ rivâyet muhtelif" mısra'ı bunların en yaygınlarındandır. Bunlardan bazısı o kadar çok kullanılmaktadır ki halk arasında bu mısra'ın şairinin bizzat Sultan Süleyman'ın kendisi olduğunu bir çok kişi bilmemektedir.

Bununla beraber Sultan Süleyman'ın en çok bilinen mısra'ı aşağıya aldığımız şiirde de görülecek, "Olmaya devlet cihânda bir nefes sıhhat gibi" mısra'ıdır. Sultan Süleyman buradaki "devlet" kelimesi üzerinde oynayarak bir nefeslik sağlıklı hayatın bir hükümdarlık veya siyasi güçten daha önemli, üstün olduğunu vurgulamaktadır.

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihânda bir nefes sıhhat gibi

Saltanat dedikleri ancak cihân kavgasıdır
Olmaya baht u saâdet dünyede vahdet gibi

Ko bu ayş ü işreti çünki fenâdır âkıbet
Yâr-i bâkî ister isen olmaya tâ'at gibi

Olsa kumlar sayısınca ömrüne hadd ü adet
Gelmeye bu şîşe-i çerh içre bir sâ'at gibi

Ger huzûr etmek dilersen ey Muhibbî fâriğ ol
Olmaya vahdet makamı kûşe-i uzlet gibî

Onun şiirlerinden birçoğu aslında onun aşkın dünyevi hükümdarlığa, dini inancın dünyevi güce üstünlüğüne olan inancını dile getirmektedir. Onun şiirleri, Gibb'in de gözlemlediği fikri sergilemektir: "Bu Sultan, gelmiş geçmiş hükümdarların en güçlü ve başarılılarından biri olmasına rağmen mevkiinin şaşaasıyla şımarmamış ve kendi payına bu kadar büyük bir hissenin düştüğü dünyevi görkemin gerçek değerini unutmamıştır."

Şâh-ı aşkım bir kadeh mey başıma efser yeter
Dûd-ı âhımın livâsı ejdehâ peyker yeter

Bisterî gülden yaraşır sana cânâ hâb-gâh
Seng-i hârâdan bana bâlin ile bister yeter

Sen mey iç gülşendecânâ al ele zerrîn ayağ
İçmeğe hûn-i dili çeşmin bana sâğar yeter

Ger semend-i nâz ile ey dost cevlân eylesen
Zülfünün çevgânına top olmaya bu ser yeter

Pâymâl ettirme gel ceyş-i gama ceyş-i dili
Ger murâdın cân ise gamzen ana gönder yeter

Kûyine varmaz gönül eyler visâlin ârzû
Âşık-ı dîdâra sanman cennet ü kevser yeter

Ey Muhibbî ayağı toprağına îsâr için
Eşk-i çeşmim rûy-i zerdim bana sîm ü zer yeter

Muhibbî'nin şiirleri nefis elyazması birkaç cilt halindeki nüshalarda bir araya getirilmiştir: Bu Divan'lar onun Türkçe şiirleri ile bunların arasına serpiştirilen Farsça beyitleri içermektedir. Onun birkaç Arapça şiir nazm ettiği de bilinmektedir. Bu Divan nüshaları ihtiva ettikleri şiir sayısı ve kelimeler bakımından bazı farklılıklara sahiptirler. Bu şiirlerin yazıldıkları yılların veya en azından yaklaşık bir dönemin Divan içinde ve dışında bulunan ip uçlarından hareketle tesbit edilmesi yararlı olacaktır. Böyle bir tesbit olmamakla beraber birçok edebiyat tarihçileri onun şiirlerinin çoğunun 23 yaşında iken tahta çıktığı 1520 yılından önce gençliğinde yazıldığını düşünmektedirler. Bu varsayım olduğu gibi kabul edilmemeli ve elde bulunan bilgi ve Sultan Süleyman'ın şiirinin yıllar içinde geçirdiği değişim ve olgunluk esas alınarak sınanmalıdır.

'Büyük Türk'ün özel hayatı ve en derin hisleri belki en iyi kendi şiirlerinde tasvir edilmektedir. Resmi tarihler ve 16. yüzyıldaki diğer tarihler Sultan Süleyman'ın karekteri, özellikle duyguları ile ilgili çok az bilgi vermektedir. Sultan Süleyman'ın çok yönlü kişiliğini kavrayabilmek için onun şiirleri arayabileceğimiz en güvenilebilir bir kaynak olabilir.

Düşme ey dil sîm ü zer sevdâsına rehzen gibi
Atlas ü zînetle kendin zînet etme zen gibi
Germe göğsün germ olup sen merd-i şîr-efken gibi
Mâl ü câha gırre olma deme 'yokdur ben gibi'
Kimsenin hakkına sen uzatma dil sûsen gibi

Bahr ü berri zapt edüp olsam emîr-i tâcdâr
Nice yıl olsan serîr-i saltanatta ber-karâr
İrişür devr-i felekten mülk-i hüsne inkisâr
Sakın aldanma eser bir gün muhâlif rûzgâr
Kibr ü kîni terk kıl tutma göğüs yelken gibi

Rahmet-i Hak ister isen merhamet kıl merhamet
Dem bedem erbâb-ı fazla kârın olsun âtıfet
Bulmak istersen eğer bâğ-ı cenânda âtıfet
İster isen çok perîşân olmayasın âkıbet
Sür yüzün pîre tevâzu ehli ol dâmen gibi

Âkil isen eyleme her sûdu yok sevdâ-yı cem'
Başına alıp belâ-yı mâl ile kavgâyı cem'
Çalışup kılsan dilâ dünyâ ile ukbâyı cem'
Dağıtır bâd-ı fenâ bir gün anı hırmen gibi

Âkil olan Zâl-i dehre her giz olmaz âşinâ
Merd olan ey Agehî nâmerde olmaz âşinâ
Bir nefes lutfetse eyler bin nefes cevr ü cefâ
Ey Muhibbî dâr-ı dünyâ kimseye kılmaz vefâ
Gösterir kendüyi evvel zînet iden zen gibi